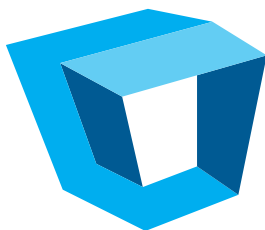

Yhteiskuntatieteellisen tietöarkiston vuosikertomus 2025

TIETOARKISTO

Yhteiskuntatieteellisen tietöarkiston vuosikertomus 2025

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
Vuosikertomus 2025

Julkaisija: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (FSD)
Käyntiosoite: Kalevantie 5, 6. krs Tampere
Postiosoite: Tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: etunimi.sukunimi@tuni.fi
fsd@tuni.fi
Internet: <https://www.fsd.tuni.fi>

Julkaisuvuosi 2026

URN: <https://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:V-202607170001>

Taitto: Tietoaarkisto
Tampere 2026

Sisällysluettelo

Tietoarkiston nelivuotinen strategiakausi alkoi uudella tiekarttahankkeella	5
Tietoarkiston vuosi 2025 lukuina	5
Aineistojen jatkokäyttö	6
Aineistojen hankinta ja arkistointi	8
Penna – kirjoitusaineistojen keruutyökalu	9
Tekniset palvelut – hanketyötä ja järjestelmäpäivityksiä	9
Tietosuoja ja tietoturva	9
Tietoarkisto neuvoo ja opastaa	10
Tietopalvelussa asiantuntijat auttavat	10
Tietovarantoja ja verkkopalveluita	11
Viestintää ja tapahtumia	11
Kestävyys, vaikuttavuus ja saavutettavuus	13
Tekoäly haastaa kävijäanalytiikan	13
Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö	14
Tietoarkisto kansainvälisissä organisaatioissa	14
Kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön hankkeet	15
Talous	16
Organisaatio ja henkilöstö	16
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	17
Tietoarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta	17
Tietoarkiston henkilökunnan julkaisuja ja esityksiä	18
Julkaisuja muissa kuin Tietoarkiston omissa julkaisuissa	18
Tietoarkiston henkilökunnan esityksiä 2025	19

Tietöarkiston nelivuotinen strategiakausi alkoi uudella tiekarttahankkeella

Yhteiskuntatieteellinen tietöarkisto (Tietöarkisto) on sähköisen tutkimusdatan asiantuntijaorganisaatio, joka jakaa, vaalii ja säilyttää pitkäaikaisesti suomalaisen yhteiskunnan, ihmisten ja kulttuuristen ilmiöiden tutkimiseksi kerättyjä aineistoja. Yksikkö hoitaa Tampereen yliopistolle osoitettua valtakunnallista tehtävää ja on eurooppalaisten tietöarkistojen muodostaman tutkimusinfrastruktuurin CESSDA ERICin kansallinen palveluntuottaja.

Vuosi 2025 aloitti Tietöarkiston uuden strategiakauden 2025–2028 ja myös uuden kauden Suomen Akatemian Tutkimusinfrastruktuurien tiekartalla. Tietöarkisto ja Suomen jäsenyys eurooppalaisten yhteiskuntatieteellisten data-arkistojen infrastruktuurissa CESSDAssa on ollut yhtäjaksoisesti tiekartalla vuoden 2009 ensimmäisestä tiekartasta lähtien.

Uudella strategiakaudella toiminnassa korostuu edelleen monipuolinen yhteistyö niin infrastruktuurien välillä kuin tutkijoiden kanssa. Tietöarkisto muun muassa tiivistää yhteistyötä alansa tutkimusinfrastruktuurien ja tiedeyhteisön kanssa sekä kehittää palvelujen yhteentoimivuutta.

Vuonna 2025 alkanut Akatemian rahoittama viisivuotinen infrastruktuurihanke FSD-AIMS 2030 toteuttaa strategiassa esitettyjä tavoitteita monella tavalla. Laaja työkokonaisuus tarkastelee tekoälyä hyödyntävien työkalujen käyttöä arkistointiprosesseissa. Tietöarkiston metadatan linkityksiä muihin lähteisiin lisätään ja metadatan hyödyntämistä tehostetaan. Laadullisten pitkittäisaineistojen arkistointia ja datanhallintaa edistetään. Suositusta tekstiaineistojen keruun Penna-työkalusta tuotetaan uusi versio. Tietöarkisto myös jatkaa kansainvälisten yhteiskuntatieteellisten vertailevien aineistokeruiden ja jäsenyyksien koordinoimista Suomessa sekä järjestää useita koulutustapahtumia.

Tämä vuosikertomus esittelee valikoidusti keskeisiä Tietöarkiston palveluita ja toimintaa sekä hanke-työtä. Laajemman kuvan palvelutarjonnasta ja kansainvälisestä ja kansallisesta kehitystyöstä saat yksikön verkkosivuilta.¹

Tietöarkiston vuosi 2025 lukuina

Tutkimusaineistot

Aineistoja luettelossa: 2 154

Kvantitatiivisia 82 % ja kvalitatiivisia 18 %.

Aineistolatauksia: 7 279

Hankitut aineistot: 105

Julkaisuja Tietöarkiston aineistoista: 714

Yhteydenotot: 3 263

Verkkosivutilastot

Sivupyynnöjä yhteensä: 2,20 miljoonaa.

- Suomesta 85 % ja muulta 15 %

Sivupyynnöistä:

- Ailaan: 510 000
- Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjaan: 1,41 miljoonaa²

Sivupyynnöjen analysoinnista on vuosikertomuksessa erillinen luku, jossa käsitellään tekoälypalveluiden aiheuttamaa epävarmuutta lokien tulkinnessa. Ailan osalta ladattujen aineistojen määrä on käyttöä parhaiten kuvaava tunnusluku.

¹ <https://www.fsd.tuni.fi/fi/>

² Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjan sivupyynnöihin on laskettu mukaan sekä verkkokäsikirjan että vanhemman Menetelmäopetuksen tietovarannon sivupyynnöt.

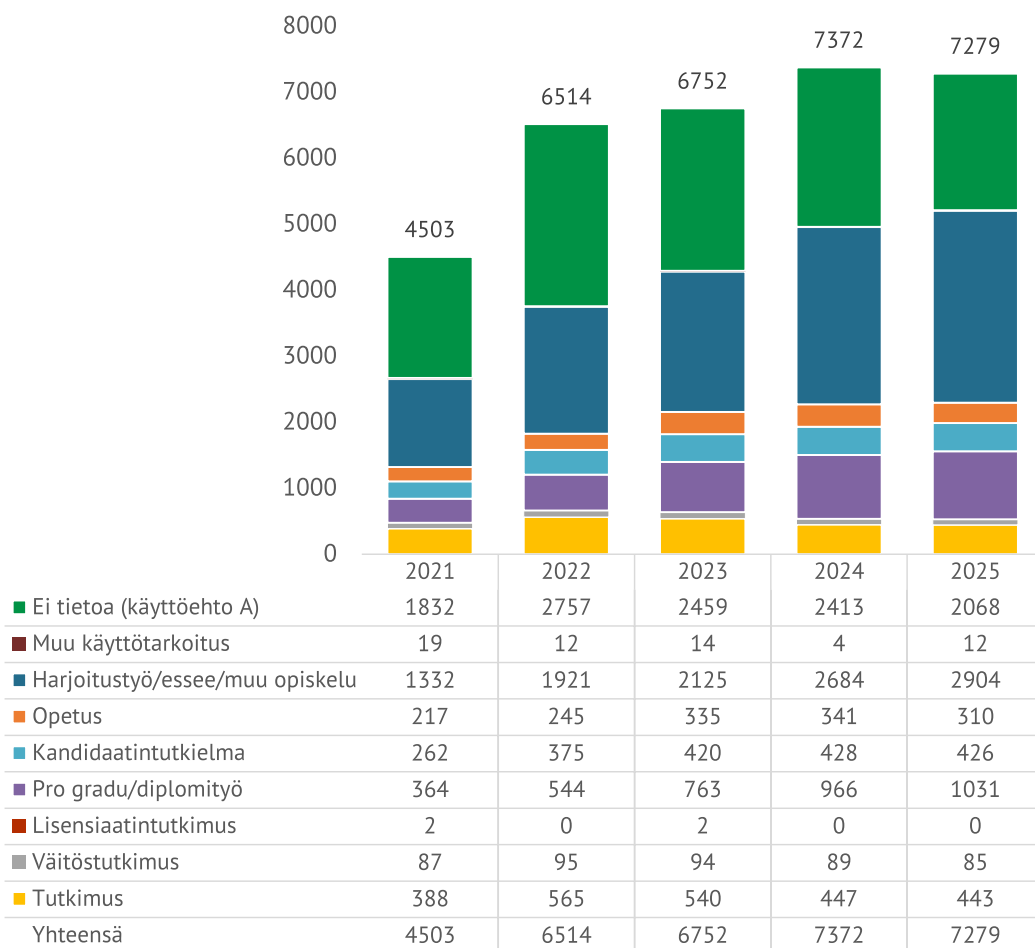
Aineistojen jatkokäyttö

Kaikkien Tietoarkistoon tallennettujen aineistojen kuvailutiedot ovat aina avoimesti saatavilla jopa muutujatasolla. Asiakkaat lataavat aineistoja palveluportaali Ailasta aineistoille määriteltujen käyttöehtojen mukaisesti. Data on ladattava, jotta sitä voi tarkemmin analysoida. Osa aineistoista on vapaasti saatavilla CC BY -lisenssillä. Useimmiten on rekisteröidyttävä käyttäjäksi, jotta datan saa käyttöönsä.

Vuonna 2025 asiakkaat lasivat aineistoja liki yhtä paljon kuin vuonna 2024, joka oli ennätysvuosi. Tietoarkiston asiakkaat lasivat aineistoja Ailasta runsaasti myös vuonna 2025. Kvalitatiivisten aineistojen käyttö lisääntyi, kun taas kvantitatiivisten aineistojen käyttö laski hieman avoimesti lisensoitujen aineistojen latausmäärien vähentymisen vuoksi.

Suhteellisesti eniten lisääntyi datojen käyttö opintojen erilaisiin harjoitustöihin (nousua 8 %) sekä pro gradu -tasoihin opinnäytteisiin (nousua 7 %). Aineistojen lataukset opetustarkoituksiin vähenivät noin yhdeksän prosenttia. Avoimesti Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä saatavia aineistoja ladattiin vuoden 2025 aikana 2068 kertaa, kun vuonna 2024 niitä ladattiin 2413 kertaa. Näiden osuus oli 28 % kaikista ladatuista aineistoista.

Ladatuista aineistoista 40 prosenttia käytettiin harjoitustöihin ja muuhun opiskeluun. Muita merkittäviä ilmoitettuja käyttötarkoituksia olivat opinnäytteet, kuten kandidaatintutkielmat, pro gradu -tutkielmat ja väitöskirjat (yhteensä 21 %), muu tutkimus (6 %) ja opetus (4 %) (Kuvio 1).

Kuvio 1: Jatkokäyttöön toimitetut aineistot käyttötarkoituksittain 2021–2025 (lkm).

Tietoarkisto käsitteli vuoden aikana 6320 käyttöluopahakemusta (2024: 6467). Jatkokäyttöön toimitettiin 7279 aineistoa (2024: 7372), joista kvantitatiivisia oli 68 prosenttia (2024: 70 %) ja kvalitatiivisia 32 prosenttia (2024: 30 %). Sama asiakas voi ladata aineiston useamman kerran käyttöluopahakemuksen ollessa voimassa. Siten tilastoissa jatkokäyttöön toimitettuja aineistoja on enemmän kuin käsiteltyjä käyttöluopahakemuksia. Ailasta on ladattu vuosien 2014–2025 aikana yhteensä yli 49 000 aineistoa. Eniten aineistoja ladat-

tiin tammi- ja helmikuussa.

Rekisteröityneet asiakkaat käyttivät aineistoja monissa suomalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa. Eniten aineistoja ladattiin Tampereen korkeakoulu yhteisössä (22 %), sen jälkeen Itä-Suomen (17 %), Oulun (12 %), Turun (10 %), Helsingin (10 %) ja Jyväskylän (9 %) yliopistoissa. Kotimaisten yliopistojen osuus latauksista oli 90 % (2024: 87 %), ammattikorkeakoulujen 5 % (2024: 8 %) ja muiden kotimaisten tutkimusorganisaatioiden 1 % (2024: 1 %). Ulkomaisille organisaatioille toimitettiin neljä prosenttia aineistoista (2024: 3 %) ja Ailan englanninkielisestä luettelosta tehtiin 12 % latauksista (2024: 14 %).

Vuonna 2025 aineistoja latasi Ailasta 2851 yksittäistä rekisteröitynyttä asiakasta (2024: 2774). Vuoden lopussa rekisteröityneitä käyttäjiä oli yhteensä 7070 (2024: 6442). Käyttäjien määrä siis kasvoi, vaikka perinteisen palvelinlokianalyysin mukaan sivupyyntöjä oli vähemmän. Tämä on seurausta lokianalyysin rajoituksesta tekoälyn aikakaudella. (Ks. kuvio 2 ja luku Tekoäly haastaa kävijäanalytiikan.)

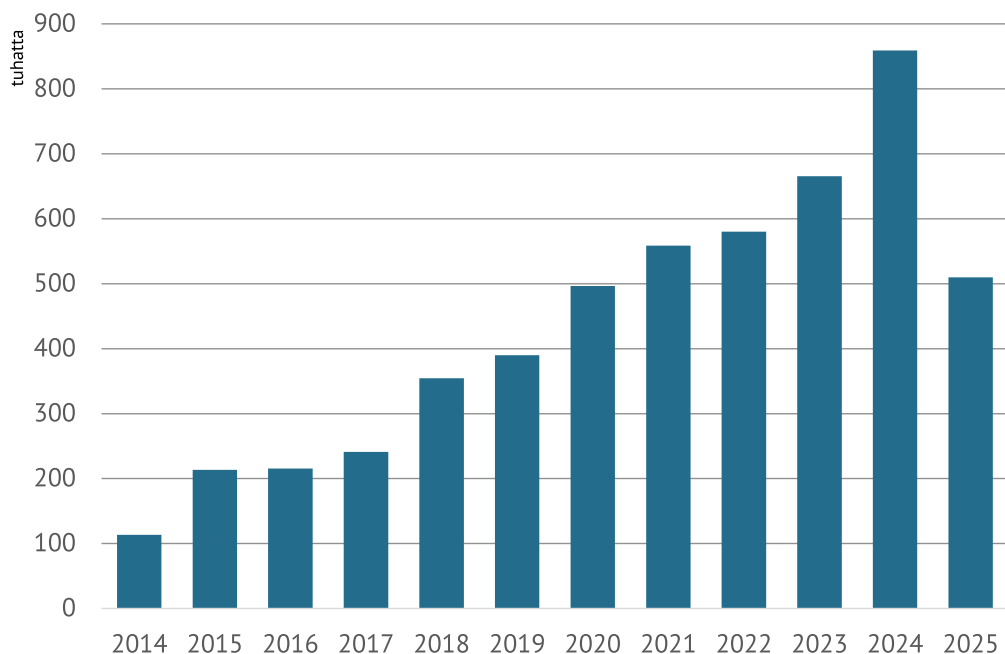
Avoimesti lisensoitujen (A) aineistojen osuus latauksista oli 28 % (2024: 33 %). A-aineistojen osuus koko aineistokannasta on kahdeksan prosenttia. Suurin osa latauksista (66 %) kohdistui aineistoihin, joita voidaan käyttää (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun ja joiden käyttö edellyttää rekisteröitymistä. Näiden aineistojen osuus Ailassa on 74 prosenttia.

Vuoden aikana 951 eri aineistoa ladattiin ainakin kerran (2024: 911). Kaikkiaan arkistoitujen aineistojen käyttöaste (yksittäinen aineisto on toimitettu jatkokäyttöön vähintään kerran) on 90 prosenttia.

Suosituimpia yksittäisiä aineistoja 2025:

- FSD3217 European Social Survey 2016: Suomen aineisto (B)
- FSD3846 Lapsibarometri 2022 (A)
- FSD3458 Opettajankoulutuksen vetovoima: fokusryhmähaastattelut 2020 (B)
- FSD3785 Tiedebarometri 2022 (B)
- FSD3875 Eduskuntavaalitutkimus 2023 (B)
- FSD2566 Päiväkotilasten haastattelut 2009 (B)
- FSD3489 Luontoympäristössä työskentelevien varhaiskasvattajien kokemuksia työhyvinvoinnista 2020 (B)
- FSD1289 Demokratisoitumisen mittarit 1810–2018 (A)
- FSD3944 Kansalaispulssi 10/2024 (A)
- FSD2959 Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2012 (B)

Aineistojen saatavuus: (A) vapaasti käytettävissä CC-BY, (B) tutkimus, opetus, opiskelu.

Kuvio 2: Ailan sivupyyntöt 2014–2025 (lkm). Tekoälybottien vuoksi lokianalyysi ei ole enää vertailukelpoista.

Tietoarkisto pitää kirjaa julkaisuista, joissa on käytetty Tietoarkistoon arkistoituja aineistoja. Annamme pysyvät tunnisteet (URN ja DOI) kaikille aineistoille. Aineistojen tekijöille lisätään metatietokuvaukseen pysyvä ORCID-tunnus, jos heillä sellainen on.

Kesästä 2025 alkaen uusiin aineistokuvailuihin on lisätty myös ROR-tunnisteita organisaatiotekijöille. Tunnisteiden laaja käyttö metatiedoissa helpottaa datan ja sitä hyödyntävien tutkimustuotosten yhdistämistä koneellisesti. Vuonna 2025 julkaisutietokantaan lisättiin 714 julkaisua, joissa on käytetty arkistoituja aineistoja.

Aineistojen hankinta ja arkistointi

Tietoarkisto vastaanottaa ja arkistoi ensisijaisesti tutkimustarkoituksiin tuotettuja aineistoja, joita ei ole saatavissa muualta. Toiminnan aikana aineistoja on saatu noin 170 eri organisaatiosta, ja niitä on julkaistu yli 2150.

Vuonna 2025 Tietoarkiston aineistovaranto karttui 105 hankitulla aineistolla. Ailassa julkaistiin 136 (2024: 115) uutta aineistoa, joista kvantitatiivisia 103 (2024: 89) ja kvalitatiivisia 33 (2024: 26). Vuoden aikana julkaistujen aineistojen määrä, johon siis kuuluu myös aikaisempina vuosina hankittuja aineistoja, on toimintahistorian suurin. Vuoden lopussa Ailassa oli 2154 aineistoa, joista määrällisiä 1756 ja laadullisia 398. Englanninkielisiä datatiedostoja sisältäviä aineistoja oli Ailassa vuoden 2025 lopussa 540, joista määrällisiä 504 ja laadullisia 36. Uusia, vapaasti käytettäviä aineistoja julkaistiin 9. Vuoden lopussa niitä oli yhteensä 174.

Vuonna 2025 julkaistuista aineistoista ladatuimpia olivat *FSD3944 Kansalaispulssi 10/2024* ja Pennalla kerätty *FSD3868 Kokemuksia ylisukupolvisesta köyhyydestä ja osattomuudesta 2024*.

Aineistoja saatiin arkistoitaviksi 27 eri organisaatiosta (2024: 30). Eniten aineistoja luovutettiin Tampereen yliopistosta (15 kpl), Turun yliopistosta (13 kpl), Jyväskylän yliopistosta (12 kpl) sekä Åbo Akademista (10 kpl). Luovuttajien taustaorganisaatiot olivat yliopistoja, ammattikorkeakouluja, tutkimuslaitoksia, ministeriöitä, järjestöjä, julkisia organisaatioita ja yksityisiä tutkimusalan yrityksiä. (Kuvio 3).

Kuvio 3: Aineistoja luovuttaneiden henkilöiden taustaorganisaatiot 2025 (Muut: yksi aineisto per organisaatio).

Vuonna 2025 valmistui 104 kvantitatiivisen (2024: 87) ja 31 kvalitatiivisen (2024: 31) aineiston arkistointi. Vuoden aikana prosessoitiin ennätysmäärä aineistoja. Aineistojen käsittelyaika vaihtelee tyypillisesti päivistä kuukausiin. Aikatauluun vaikuttavat mm. datan kunto, aineistosta saatavilla oleva dokumentaatio, tutkijan aikataulu, mahdollinen embargo ja kiireellisyysjärjestys.

Tutkijalähtöisten laadullisten aineistojen paikallistamista ja hankintaa tehostettiin vuonna 2025. Lisäksi aiemmin aloitettu sähköisten arkistointisopimusten siirto yliopiston asiantuntijajärjestelmään valmistui.

Tietöarkisto hyödyntää tekoälyä aineistojen arkistoinnissa apuvälineenä yliopistoyhteisön ohjeiden ja suositusten mukaisesti. Tekoälyä hyödynnetään erityisesti kielenkääntämisessä, sisällönkuvailujen tuottamisessa, tutkimusaineistojen anonymisoinnin tarkistuksessa sekä muuttujien selitteiden ja luokituskomentojen laatimisessa. Aineistonkäsittelijät tarkistavat aina tekoälyavusteiset tuotokset ja niitä muokataan tarvittaessa.

Penna – kirjoitusaineistojen keruutyökalu

Tietöarkiston kirjoitusaineistojen keräämiseen tarkoitettu verkkoalusta Penna on ollut käytössä loka-kuusta 2017 alkaen. Penna on tarkoitettu avoimena keruukutsuina kerättäville kirjoitusaineistoille. Kerätyt aineistot tulevat myöhemmin käyttäjien saataville palveluportaali Ailaan, jos kirjoittaja on antanut arkistointiin suostumuksensa ja kirjoituksia on keruussa kertynyt riittävä määrä. Vuonna 2025 Pennassa avautui peräti 16 uutta keruuta.

Tekniset palvelut – hanketyötä ja järjestelmäpäivityksiä

Tietöarkisto käyttää Tampereen yliopiston palvelinalustaa virtuaalikoneiden ajamiseen ja datan tallentamiseen. Palvelinalusta päivittyi vuoden alussa. Yliheitto uusittuun alustaan tehtiin helmikuussa ja se sujui ilman ongelmia. Vuoden aikana vietiin myös päätökseen palvelinkäyttöjärjestelmien päivitys uudempaan järjestelmäversioon ja samalla useissa Tietöarkiston käytössä olevassa palvelussa siirryttiin uudempaan ohjelmistoversioon. Jenkins- ja SonarQube-palvelut korvattiin ainakin toistaiseksi GitLab-ohjelmiston CI-toiminnoilla ja lokimonitorointijärjestelmä siirrettiin ElasticStack-järjestelmästä OpenSearch-järjestelmään. Muutosten tavoitteena oli vähentää palvelinylläpidon työkuormaa ja selkeyttää ohjelmistovalikoimaa.

Tietöarkiston muutto Linnaan työllisti myös IT-palveluita. Vanhentunutta ja tarpeetonta materiaalia poistettiin perusteellisen inventaation jälkeen. Uudet tilat saatiin kalustettua lähes täysin jo Tietöarkiston käytössä olleilla IT-laitteilla.

Hanketyö muodostaa merkittävän osan teknisten palveluiden tehtävistä. FSD AIMS 2030 -hankkeen ensimmäisen vuoden aikana keskityttiin henkilökunnan tekoälyosaamisen kehittämiseen ja parannettiin aineistokuvailujen käytettävyyttä tekoälytyökaluissa.

OSTrails-hankkeessa työstiin CESSDalle SKG-IF-rajapinta (Scholarly Knowledge Graph Interoperability Framework). Se on yhteentoimivuusrajapinta, joka määrittelee, miten tutkimusinfrastruktuurit voivat vaihtaa ja yhdistää tutkimukseen liittyvää metadataa ja tietokaavioita yhdenmukaisella tavalla.

Päättäneen COORDINATE-hankkeen tuloksena CESSDAn yhteisluettelo (CDC Data Catalogue) uudistui merkittävästi ja pystyy nyt esittämään CESSDAn aineistokokoelman lisäksi muita aineistokokoelmia tai tarjoamaan temaattisia näkymiä kokoelmiin. Luetteloa kehitettiin myös CDC Maintenance -projektissa.

Vuoden 2024 lopussa päättäneen C-BoTS-hankkeen tuotoksia otettiin käyttöön: toiminnan keskeiset, CESSDalle raportoitavat tunnusluvut (KPI) ovat haettavissa REST-rajapinnan³ kautta. Aineistoportaali Ailan uudistaminen jatkui.

Tekoälybotit aiheuttivat jonkin verran murhetta ja päänvaivaa. Ailaan kohdistuvien suodattamattomien HTTP-pyyntöjen kokonaismäärä palvelinlokissa lähes kaksinkertaistui 83 miljoonasta 153 miljoonaan, vaikka aineistojen latausmäärä aavistuksen laski. Tietyistä verkko-osoitteista tulevaa liikennettä jouduttiin muutaman kerran rajoittamaan vuoden aikana.

Tietosuoja ja tietoturva

Toimintavuonna Tietöarkiston www-palveluiden käytössä oli teknisiä katkoksia, mutta ne olivat lyhytkestoisia ja estivät vain hetkellisesti asiakkaiden pääsyn omiin tietoihinsa. Kaikki www-palveluiden ja Tietöarkiston sisäisten ohjelmien ja järjestelmien sujuvuuteen liittyvät ongelmat, katkokset ja poikkeamat ja niiden korjaustoimenpiteet kirjataan systemaattisesti tapaushallintajärjestelmään.

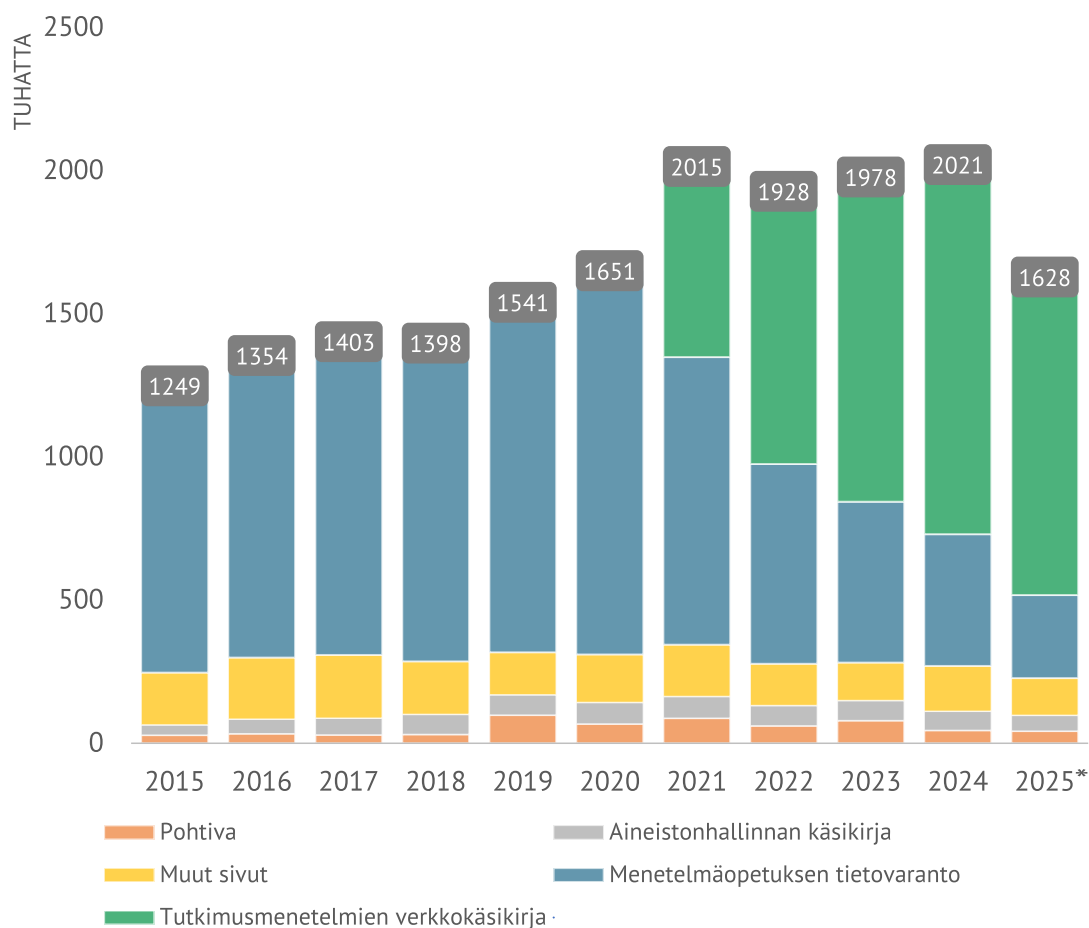
³ Tietöarkiston julkisten rajapintojen dokumentaatio on saatavissa osoitteesta <https://gitlab.tuni.fi/fsd/documentation-for-public-apis>

Vuonna 2025 ei ollut tietosuojapoikkeamaksi katsottavia tietoturvaloukkauksia. Yksityiskohtaiset tiedot Tietoarkiston tietosuoja koskevista aineistojen muokkauksista julkaistaan vuosittain tietotilinpäätöksissä.

Tietoarkisto neuvoo ja opastaa

Tietoarkiston palvelut ovat aina olleet saatavilla verkossa. Tietoarkiston kaikkiin keskeisiin palveluihin pääsee suoraan verkkosivujen kautta, milloin vain. Virka-aikaan tietopalvelu palvelee asiakkaita neuvottelua vaativissa asioissa puhelimitse tai sähköpostilla sekä auttaa ja opastaa kysymyksissä, joihin asiakkaat eivät ole onnistuneet löytämään vastausta itsenäisesti. Saatuihin sähköposteihin vastataan nopeasti, yleensä kahden arkipäivän sisällä.

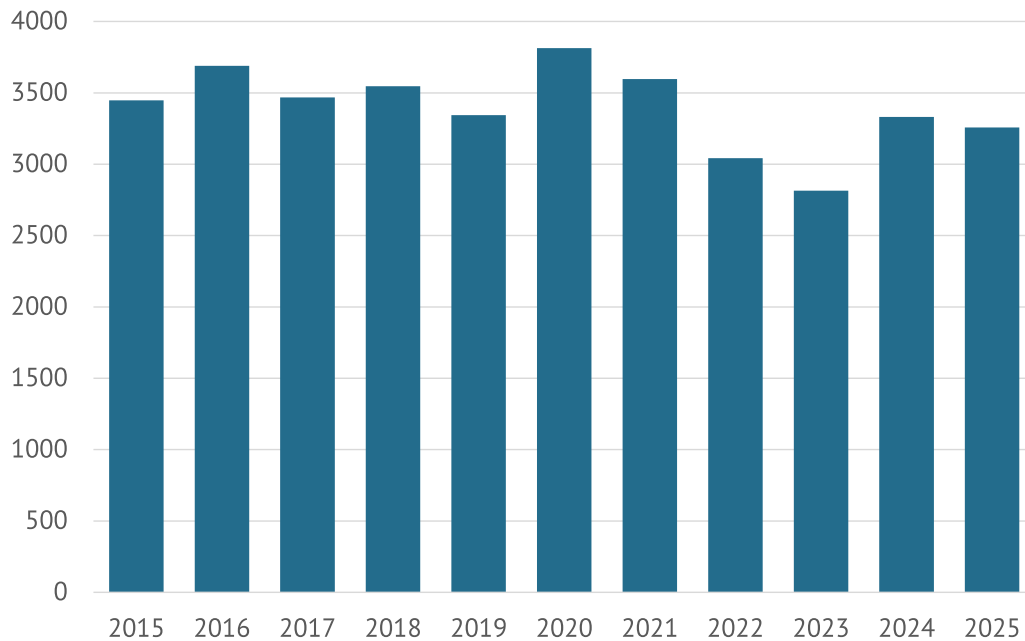
Palveluille onkin kysyntää vuorokauden ympäri, ajasta ja paikasta riippumatta. Tietoarkiston verkkosivuja käytetään paljon (kuvio 4.) Digitaalisten asiointipalveluiden ajanmukaisuuteen on panostettu ja ohjeistuksen määrää ja laatua on systemaattisesti parannettu. Kaikkiin yleisimpiin tietopalvelukysymyksiin löytyy yksityiskohtaista ohjeistusta Tietoarkiston verkkosivuilta ja tietopalvelun käytössä on laaja sisäinen ohjeistus, joka varmistaa, että samankaltaisiin kysymyksiin vastataan yhdenmukaisesti. Saadun palautteen ja käyttäjämäärien valossa asiakkaat arvostavat saamaansa neuvontaa.

Kuvio 4. Verkkosivupyynnöt pääsivustolle 2015–2025 (pois lukien Aila). *Ks. luku kävijäanalytiikasta.

Tietopalvelussa asiantuntijat auttavat

Tietoarkiston asiakaspalvelun tavoittaa puhelimitse tai sähköpostitse palveluosoitteesta. Asiakkaan ei tarvitse tietää, kuka Tietoarkiston asiantuntijoista on sopivin vastaamaan hänen kysymykseensä, sillä asiakaspalvelun kautta kysymys ohjataan aina oikealle henkilölle. Vuonna 2025 Tietoarkiston asiakaspalvelijat kirjjasivat liki 3 300 erilaista yhteydenottoa sisäiseen tietokantaan. Yhteydenottojen lukumäärä oli lähes samalla tasolla kuin edellisvuonna (ks. kuvio 5). Ailaan ja Penna-keruihin liittyviä yhteydenottoja kirjattiin vähemmän ja hankkeisiin liittyviä yhteydenottoja enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Kuvio 5. Yhteydenotot Tietöarkistosta tai Tietöarkistoon 2015–2025.

Vuonna 2025 tietopalvelukysymykset koskivat laajasti eri teemoja. Usein kysyttiin mahdollisuuksista kootun aineiston arkistointiin sekä tietosuojasta ja tutkittavien informoinnista, jotta aineiston myöhempi arkistointi ja käyttö olisivat mahdollisia. Lisäksi haluttiin tietoa arkistoiduista aineistoista ja niihin viittaamisesta ja pyydettiin apua aineistojen hakemiseen.

Tietovarantoja ja verkkopalveluita

Yleisten verkkosivujensa ja Ailan ohella Tietöarkistolla on lisäksi eräitä muita suosittuja verkkopalveluita tutkimus-, opetus- ja opiskelukäyttöön.

Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirja koostuu laadullisen ja määrällisen tutkimuksen osioista. Menetelmätekstit, harjoitukset ja harjoitusaineistot sopivat korkeakoulujen opintovaatimuksiin menetelmäopetuksessa tai itseopiskeluun erityisesti ihmistieteiden alalla, mutta materiaalia käytetään laajasti eri oppiaineissa. Käsikirja oli edelleen Tietöarkiston käytetyin sivukokonaisuus ja sivupyynnöjä siihen kohdistui yli miljoona, mutta kävijäanalytiikka ei ole vertailukelpoista aiempiin vuosiin nähden.

Aineistonhallinnan käsikirja tarjoaa konkreettisia ohjeita sähköisen tutkimusaineiston hallintaan aineiston elinkaaren kaikissa vaiheissa. Käsikirjaa ei päivitetty merkittävästi vuoden aikana.

Poliittisten ohjelmien tietovaranto Pohtiva on palvelu, johon kootaan suomalaisten puolueiden ohjelmia avoimesti hyödynnettäväksi tutkimus- ja opetuskäyttöön, journalistisiin tarkoituksiin tai kansalaisyhteiskunnan käyttöön. Kokoelmaan lisättiin vuoden 2025 keväällä puolueiden kunta- ja aluevaaliohjelmat sekä joitain yksittäisiä ajankohtaisia ohjelmia, yhteensä 31 uutta ohjelmaa.

Loda-portaali sisältää viiden eduskuntavaalitutkimuksen muuttujatiedot vuosilta 2003–2019. Portaalin toteutuksessa käytetään Colectican sovellusalustaa. Palvelu suljettiin keväällä 2026.

Tietomilli tarjoaa avointa dataa suomalaisista mielipidetutkimuksista. Palvelu suljettiin keväällä 2026.

Lyhyet esittelyt ja suorat linkit kaikkiin palveluihin ovat verkkosivuilla osoitteessa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/#tutustu-tietöarkiston-palveluihin>

Viestintää ja tapahtumia

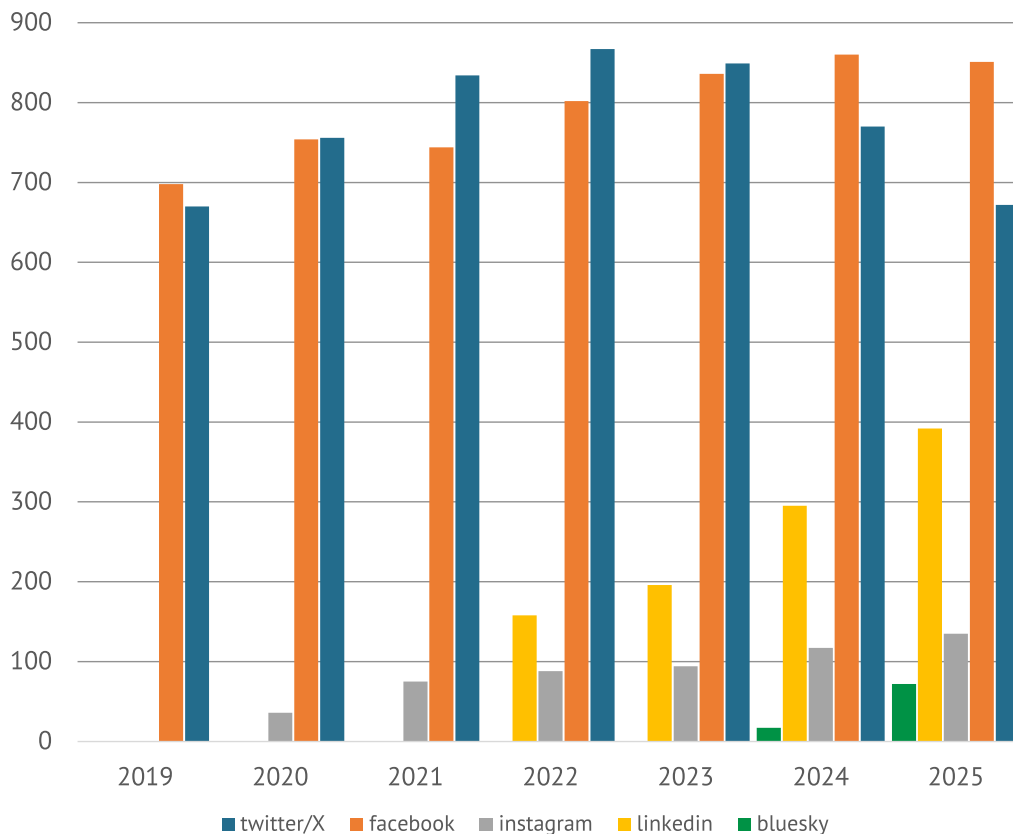
Merkittävä osa vuoden 2025 tapahtumista, koulutuksista tai kohtaamisista järjestettiin virtuaalisina tai hybriditapahtumina. Kaikista tapahtumista noin puolet oli virtuaalisia. Tämä tukee Tietoarkiston pyrkimyksiä toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Tietoarkiston asiantuntijat esiintyivät vuoden aikana noin viidessäkymmenessä kotimaisessa tai kansainvälisessä tapahtumassa. Pidettyjen esitysten määrä nousi huomattavasti (n. 25 %) verrattuna edelliseen vuoteen. Tätä selittää erityisesti 2025 alussa alkanut FIDELIS-hanke, jossa Tietoarkistolla on useita vetovastuita.

Tietoarkiston toiminnan esittelyissä käsiteltiin muun muassa tutkimusaineistojen arkistointia ja anonymisointia, dataviittauksia, data-arkistojen sertifiointia, FAIR-periaatteiden toteuttamista datan arkistoinnissa ja tutkimusaineistojen hallintaa. Anonymisointikoulutukset aloitettiin uudestaan aivan vuoden lopussa. Niitä varten tuotettiin uudet harjoitusaineistot ja tarjottava kurssiohjelma päivitettiin. Virtuaalikoulutus kestää 90 minuuttia ja se on mahdollista tilata suomeksi tai englanniksi. Vuonna 2025 toteutettiin kaksi koulutusta, ja vuodelle 2026 koulutuksia oli vuoden lopussa tilattuna jo useita.

Tietoarkisto-seminaari järjestettiin lokakuussa Tampereella teemalla ISSP Suomessa 25 vuotta. Seminaarissa juhlistettiin kansainvälisen ISSP-tutkimusohjelman 25-vuotista taivalta Suomessa. Tietoarkisto jatkoi myös toiminta-alalleen läheisten tieteellisten päivien pienimuotoista sponsorointia.

Maaliskuussa 2025 Tietoarkistoon saapui kolme vierailijaa Japanin yhteiskuntatieteellisestä data-arkistosta (SSJDA). Tietoarkistolaiset perehdyttivät heitä laadullisten aineistojen arkistointi- ja kuratointikäytäntöihin. Toukokuussa Tietoarkistossa vieraili viikon ajan edustaja unkarilaisesta HUN-REN Data Repository -infrastruktuurista. Vierailun tavoitteena oli tutustua Tietoarkiston kuvailukäytäntöihin ja DDI-metadataan. Loppuvuodesta Maria Söderholm Suomen ympäristökeskuksesta (Syke) aloitti henkilökierrossa Tietoarkistossa.

Tietoarkiston verkkosivuilla julkaistiin ajankohtaissisältöä, kuten tiedotteita, artikkeleita ja blogeja. Syksyllä 2025 aloitettiin myös kuukausittaiset hankepostaukset, joiden tavoitteena on tuoda näkyväksi Tietoarkistossa tehtävää hanketyötä. Ajankohtaissisällöstä viestittiin asiakkaille myös Tietoarkiston sosiaalisen

Kuvio 6. Tietoarkiston sosiaalisen median seuraajakehitys 2019–2025 (lukumäärä vuoden lopussa).

median kanavissa. Tietöarkiston palvelupäällikkö osallistuu myös säännöllisesti CESSDAn viestintäasian-
tuntijoiden kokouksiin.

LinkedIn on Tietöarkiston ensisijainen sosiaalisen median kanava. Sitä käytetään myös eniten CESS-
DAn, CESSDAn palvelutarjoajien tai yhteisten hankkeiden päivitysten jakamiseen. Uudempi Bluesky-pal-
velu otettiin vuonna 2024 X:n tilalle. Sen käyttäjämäärä on edelleen maltillinen, mutta kanava on saanut
tasaisesti uusia seuraajia. Kullakin sosiaalisen median kanavalla on hieman oma profiilinsa, eikä kaikkia jul-
kaisuja jaeta kaikilla alustoilla. Esimerkiksi Instagramiin päätyvät vain mielekästä kuvallista sisältöä tarjoa-
vat uutiset. Seuraajamäärät kasvoivat vuoden aikana kaikissa kanavissa paitsi Facebookissa, jonka seuraaja-
määrä näyttää vakiintuneen. (Kuvio 6.)

Sosiaalisen median ohella Tietöarkiston tiedotteet ovat aina luettavissa verkkosivuilta.

Tietöarkiston viestintäkanavat:

- verkkosivujen tiedotteet, tapahtumasivut ja artikkelit
- sähköpostiin tilattava uutiskirje ”FSD-uutiskirje” (tauoilla 2025 alustavaihdon vuoksi)
- Tietöarkistoblogi

Tietöarkisto sosiaalisessa mediassa:

- Facebook @tietöarkisto
- LinkedIn @tietöarkisto-fsd
- Instagram @tietöarkisto
- Bluesky @tietöarkisto.bsky.social
- Threads @tietöarkisto
- YouTube
- X @tietöarkisto (käyttö lopetettu ja tili jäädytetty 7.1.2025)

Kestävyys, vaikuttavuus ja saavutettavuus

Tietöarkisto tähtää tehokkaaseen ja vaikuttavaan toimintaan kestävästi. Saavutettavuutta parantamalla
laajennamme palvelujen mahdollista käyttäjäkuntaa.

Aineistojen arkistointi FAIR-periaatteita noudattaen sekä aineistojen käyttö uudessa tutkimuksessa ja
opinnäytteissä tehostavat aineistonkeruuseen sijoitettujen resurssien käyttöä. Tämä myös vähentää tarvetta
kerätä uusia aineistoja samankaltaisiin aihepiireihin kohdistuvaa tutkimusta varten, mikä säästää aikaa, luon-
nonvaroja ja energiaa. Uudelleenkäyttö on myös eettisesti kestävä, sillä se vähentää tarvetta altistaa osallis-
tuvia uusille kyselytutkimuksille.

Tietöarkisto on sitoutunut Tampereen yliopiston kestävyystavoitteisiin sekä tasa-arvo- ja yhdenvertai-
suussuunnitelmiin. Kieliperiaatteen mukaan Tietöarkiston verkkosivujen keskeiset sisällöt ja palvelut ovat
saatavilla suomeksi ja englanniksi ja keskeisiltä osin myös ruotsiksi. Tietöarkisto tukee YK:n kestävä kehityksen
tavoitteita ja toimii Unifin kestävä kehityksen ja vastuullisuuden teesien mukaisesti.

Kestävä kehityksen tutkimusta tuetaan arkistoinnilla jatkokäyttöön sen eri tavoitteita käsitteleviä aineis-
toja. Palvelujen vaikuttavuuden moninaisuus ei käy ilmi pelkistä käyttäjäluvuista, minkä vuoksi Tietöar-
kisto on julkaissut aiheelle omistetun ja säännöllisesti päivitettävän verkkosivun⁴. Tietöarkisto tekee tiivistä
yhteistyötä alan kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa ja kouluttaa muun muassa tutkimusaineis-
tojen anonymisoinnissa, kuvailussa ja julkaisussa.

Tietöarkisto huomioi saavutettavuuden kaikessa palvelukehityksessään. Ennen digipalvelulain sovel-
tamisen alkamista käyttöön otettujen sisäisten ja ulkoisten verkkopalvelujen saavutettavuutta parannetaan
niiden kokonaisuudistuksen yhteydessä. Verkkosivujen saavutettavuutta tarkastellaan jatkuvasti ja ver-
kossa julkaistavat esitykset ja asiakirjat laaditaan saavutettavuuslainsäädännön vaatimusten mukaisiksi.
Infograafeille tarjotaan tekstivastineet, jos niitä ei voida tehdä saavutettaviksi. Saavutettavuuspalautetta
varten on olemassa erilliset lomakkeet ja nimetty vastuuhenkilö. Vuoden aikana ei vastaanotettu yhtään
saavutettavuuspalautetta.

Tekoäly haastaa kävijäanalytiikan

Tekoälybotit vaikeuttavat verkkopalvelujen käytön arviointia perinteisen lokianalyysin avulla. Lokiin
tallentuu jokainen pyyntö riippumatta siitä, tekeekö sen ihminen vai botti. Tekoälypalvelujen robotit käyvät

⁴ <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietöarkisto/vaikuttavuus/>

läpi suuria määriä verkkosivuja kerätäkseen ja indeksoidakseen sisältöä palveluidensa käyttöön. Siten sivupyynnöiden määrän voimakaskaan kasvu ei välttämättä tarkoita, että palvelulla olisi aiempaa enemmän käyttäjiä. Samalla ihmisten tapa hakea tietoa on muuttunut. Hakukoneiden tekoälykoosteet ja keskustelevala tekoäly tarjoavat vastauksen suoraan käyttäjälle, ilman että tämän tarvitsee siirtyä alkuperäiselle verkkosivulle. Tällöin kävijäseurantaan, kuten Google Analytics tai vastaava, ei tallennu ihmisen tekemää käyntiä. Seurauksena voi olla tilanne, jossa automaattisten sivupyynnöiden määrä kasvaa samalla, kun todellisten kävijöiden määrä vähenee.

Tietoarkiston kävijäseuranta vuodelta 2025 tukee tätä näkemystä. Lokimerkintöjen määrä kasvoi merkittävästi, mutta käyttäjänalytiikka osoitti laskua. Toisaalta käytön jakautuminen eri kuukausille ja eri verkkosivuston osioihin tukee näkemystä, että mitään todellista dramaattista muutosta verkkopalvelujen käytössä ei ole tapahtunut. Aineistojen latausmäärät pysyivät lähes ennallaan, ja nämä ovat todennettuja ihmisten tekemiä toimia. Kävijämäärät verkkosivujen vuorovaikutusta vaativilla sivuilla, kuten lomakkeissa, eivät myöskään juuri laskeneet.

Vuonna 2025 arvioitiin, että tekoälykoosteet vähentäisivät orgaanista hakuliikennettä noin 20–40 prosenttia tai jopa enemmän. Tietoarkiston karkeat koosteluvut asettuvat hieman 20 prosentin alapuolelle: 2025 noin 1,63 miljoonaa (2024: 2,02 miljoonaa). Tämän perusteella ei voi suoraan päätellä Tietoarkiston palvelujen todellisten käyttäjien määrän muutosta ja lukuihin sisältyy merkittävää epävarmuutta. Siksi tässä vuosikertomuksessa ei entiseen tapaan raportoida palvelukohtaisia käyttäjämääriä.

Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö

Strategiansa mukaisesti Tietoarkisto tekee aktiivisesti sekä kansallista että kansainvälistä yhteistyötä. Lisäksi Tietoarkisto on sitoutunut vaikuttamaan aktiivisesti yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuurin CESSDA ERICin kehitykseen. Nämä tavoitteet edellyttävät runsasta osallistumista erilaisiin yhteistyöryhmiin ja -kokouksiin.

Vuonna 2025 työntekijät olivat jäsenenä yli kolmessakymmenessä Tietoarkiston ulkopuolisessa työryhmässä. Noin puolet jäsenyyksistä toteutti Tietoarkiston kansainvälisen vaikuttavuuden tavoitetta ja puolet oli kansallista yhteistyötä, josta suuri osa keskittyi erilaisiin vastuullisen avoimuuden edistämisen tehtäviin. Työryhmäjäsenyyksiin ei ole laskettu hanketyöryhmiä.

Tietoarkiston edustajat osallistuivat vuoden aikana yhteensä 649 (2024:440) yhteistyökokoukseen tai tapahtumaan. Huomattava kasvu edelliseen vuoteen verrattuna selittyy ensi sijassa kansainvälisen yhteistyön lisääntymisellä sekä EU-hankkeissa että CESSDA-yhteistyössä. Kansainvälinen toiminta nojaa vahvasti virtuaalisiin tai hybridimuotoisiin kokouksiin.

Tietoarkisto kansainvälisissä organisaatioissa

CESSDA ERIC on eurooppalaisten yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen muodostama tutkimusinfrastruktuuriverkosto. Tietoarkisto on CESSDAn palveluntuottaja Suomessa. Johtaja Helena Laaksonen oli opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämä Suomen edustaja CESSDAn yleiskokouksessa.

CoreTrustSeal (CTS) on sähköisiä aineistoja säilyttävien tahojen luotettavuutta sertifioiva maailmanlaajuinen järjestelmä. Palvelupäällikkö Tuomas J. Alaterä on hallituksen jäsen.

DDI Alliance kehittää ja ylläpitää Data Documentation Initiative (DDI) -kuvailustandardeja. Tietoarkisto on ollut DDI-allianssin organisaatiojäsen vuodesta 2003.

EDDI, European DDI User Conference, on DDI-metadastandardien käyttäjien vuosittainen tapahtuma Euroopassa. Kehittämispäällikkö Mari Kleemola oli EDDI 2025 -konferenssin ohjelmakomitean jäsen.

EOSC Association käsittelee EOSCin (European Open Science Cloud) rakentamisen ydinkysymyksiä. Yhdistyksen työryhmät ovat yhteydessä eri EOSC-hankkeisiin sekä yhdistyksen hallitukseen ja antavat palautetta muun muassa EOSCin strategisen tutkimus- ja innovaatio-ohjelman kehittämiseen ja sitä kautta Horisontti Eurooppa -työohjelmiin. CESSDA on EOSC Associationin jäsen. Kehittämispäällikkö Mari Kleemola on FAIR Metrics and Digital Objects -työryhmän jäsen.

EVS, European Values Study. Tietoarkisto vastaa Tampereen yliopiston jäsenyysvelvoitteista EVS:ssä ja maksaa vuotuisen jäsenmaksun.

IASSIST, International Association for Social Science Information Service and Technology, on data-alan ammattilaisten järjestö. Tietöarkiston palvelupäällikkö Tuomas J. Alaterä toimii järjestön hallituksessa ja viestintätyöryhmän puheenjohtajana.

ICPSR, Inter-University Consortium for Political and Social Research, on maailman suurin yhteiskuntatieteellinen data-arkisto. Tietöarkisto maksaa Suomen jäsenmaksun, joten ICPSR:n aineistot ja palvelut ovat suomalaisten yliopistotutkijoiden ja -opiskelijoiden käytettävissä. Tietöarkisto auttaa suomalaisia käyttäjiä ICPSR:n palvelujen hyödyntämisessä.

ISSP, International Social Survey Programme. Tietöarkisto koordinoi vuosittaisen aineistonkeruun Suomessa ja käsittelee aineistot ISSP-organisaation ohjeiden mukaisesti. Vuonna 2025 kerättiin kaksi ISSP-moduulia: digitaalinen yhteiskunta (I) ja työorientaatiot (V).

LIS, Cross-National Data Center in Luxembourg. LIS on kansainvälinen datakeskus, joka sijaitsee Luxemburgissa. Se ylläpitää Luxembourg Income Study Database ja Luxembourg Wealth Study Database -aineistotietokantoja. Tietöarkisto maksaa Suomen LIS-jäsenmaksun.

RDA, Research Data Alliance on kansainvälinen aineistojen avaamista edistävä tutkimusyhteistyöjärjestö. Tietöarkistolaiset osallistuvat useaan RDA:n työryhmään.

Kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön hankkeet

Vuonna 2025 Suomen Akatemian rahoittamana alkoi FSD AIMS 2030 -hanke, joka vastaa Tietöarkiston toimintaympäristön muuttuneisiin vaatimuksiin. Hanke parantaa Tietöarkiston palvelukykyä ja vahvistaa verkostoyhteistyötä usealla osa-alueella. Hankkeessa edistetään tekoälyn käyttöä arkistointiprosesseissa, tehostetaan metadatan hyödyntämistä kansallisesti ja kansainvälisesti, edistetään laadullisten aineistojen arkistointia ja keruuta sekä koordinoidaan kansainvälisiä vertailevia aineistokeruita Suomessa.

Vuonna 2020 alkanut Åbo Akademin, Tampereen yliopiston ja Turun yliopiston yhteishanke FIRIPO jatkui. Hankkeessa kehitetään julkisen mielipiteen tutkimusinfrastruktuuria. Tietöarkisto on hankkeessa mukana edistämässä tutkimustiedon avointa saatavuutta. FIRIPO-kumppaneilta saatiin useita aineistoja arkistoitavaksi.

CESSDAn sisäisistä kehityshankkeista ja ylläpitotehtävistä Tietöarkisto osallistui vuonna 2025 seuraaviin:

- CESSDA Trust and Landscape Working Group (vetovastuu)
- CESSDA Metadata Office
- CESSDA Key Topic Working Group on Data Citation
- CESSDA Data Catalogue Technical Maintenance

Tietöarkisto osallistui vuonna 2025 neljään laajaan eurooppalaiseen Horisontti-rahoitettuun hankkeeseen ja yhteen kansallisesti rahoitettuun hankkeeseen:

COORDINATE – COhort cOMmunity Research and Development Infrastructure Network for Access Throughout Europe, jossa tavoitteena oli edistää vertailevaa syntymäkohorttitutkimusta Euroopassa sekä helpottaa pääsyä kansainvälisiin, lasten ja nuorten hyvinvointia tarkasteleviin pitkäaikaisaineistoihin.

Hankkeessa Tietöarkisto veti työpakettia, joka paransi aineistojen löydettävyyttä muun muassa kokoomalla yhteen hyvinvointiaineistojen metatietoja. Hanke päättyi maaliskuussa 2025.

FIDELIS alkoi tammikuussa 2025. Hanke rakentaa eurooppalaisen luotettavien repositorioiden verkoston, edistää yhteentoimivuutta, kehittää parhaita käytäntöjä ja tarjoaa repositorioille koulutusta ja tukea.

Hankkeessa Tietöarkisto vetää työpaketteja ja tehtäviä, joissa keskitytään harmonisointiin ja yhteentoimivuuteen sekä koulutuksen ja osaamisen kehittämiseen. Lisäksi Tietöarkisto osallistui repositorioiden verkoston kehittämiseen sekä yleisesti koko hankkeen hallinnointiin.

ONTOLISST – Thematic ontologies in social science research data, jonka tavoitteena on luoda menetelmiä ja välineitä tutkimusdatan asiasanoittamiseen monikielisessä ympäristössä. Hanke tutkii myös tekoälyn hyödyntämistä asiasanoituksessa.

Hankkeessa käytetään Tietöarkiston DDI-metadattaa ja Tietöarkisto osallistuu monikielisen sanaston kehittämiseen.

OSTrails – Open Science Trails, joka kehittää menetelmiä, työkaluja, ohjeistusta ja koulutusta FAIR-periaatteiden toimeenpanoon tutkimuksen eri vaiheissa ja pyrkii edistämään tieteellisen tiedon tuotannon suunnittelun, seurannan ja arvioinnin prosesseja.

Hankkeessa Tietoarkisto osallistuu työpaketteihin, joissa rakennetaan tutkimuksesta infograafeja (scientific knowledge graphs) ja kehitetään koneellisesti luettavaa datanhallintasuunnitelmaa yhteiskuntatieteelliselle datalle.

FAIRwDDI laatii konkreettisia suosituksia FAIR-periaatteiden mukaisen toistettavuuden parantamiseksi ja tuottaa ohjeita DDI-metatietoformaatin käyttöön sekä tutkii metadatan rikastamista tekoälyn avulla. Hankkeen rahoittaja on ranskalainen Agence nationale de la recherche (ANR).

Hankkeessa Tietoarkisto toimittaa monikielistä (meta)dataa tutkimuskäyttöön ja työkalujen kehittämiseen.

Talous

	<i>Toteuma v. 2025</i>	<i>Toteuma v. 2024</i>
TUOTOT	1 628 717	1 572 925
HENKILÖSTÖKULUT	-1 345 659	-1 244 311
MUUT TOIMINNAN KULUT JA ERÄT	-187 123	-87 642
SISÄISET ERÄT	-93 108	-240 960
TILIKAUDEN TUOTTO-KULUJÄÄMÄ	2877	-8

Taulukko 1. Yhteiskuntatieteellisen tietöarkiston tuotot ja kulut EUR, v. 2024–2025.

Vuoden 2025 tulos on esitetty taulukossa 1 verrattuna vuoden 2024 tulokseen. Tietoarkiston täydentävän rahoituksen osuus on merkittävä erityisesti Suomen Akatemian myöntämän tutkimusinfrastruktuuri- eli FIRI-rahoituksen vuoksi. Vuonna 2025 Tietoarkistolla oli meneillään yksi FIRI-hanke ja sen lisäksi eurooppalaisia yhteistyöhankkeita. Henkilöstökulujen vaihtelu johtuu hankerahoituksen vaihtelusta.

Organisaatio ja henkilöstö

Tietoarkisto on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtorin alaisuudessa toimiva yksikkö, jolla on valtakunnallinen tehtävä. Tietoarkiston johtajalla on apunaan johtoryhmä, johon kuuluvat talousasiantuntija, varajohtaja ja moduulien päälliköt. Moduulit ovat toiminnan sisällön perusteella muodostettuja ryhmiä, joita on nykyisin kolme.

Hallinto ja hankkeet -moduuli vastaa yksikön yleishallinnosta ja sisäisestä viestinnästä sekä suunnittelee ja toteuttaa kotimaisia ja kansainvälisiä infrastruktuurihankkeita yhteistyössä muiden moduulien kanssa. Tietopalvelu ja aineistonkäsittely -moduuli hankkii ja käsittelee arkistoitavia aineistoja, vastaa tietopalvelusta sekä osallistuu infrastruktuurihankkeisiin sisältöasiantuntijoina. Ulkoisen viestinnän organisoinnin päävastuu on tässä moduulissa. Tekniset palvelut -moduuli vastaa järjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta sekä infrastruktuurihankkeiden sovelluskehityksestä.

Vuonna 2025 Tietoarkistossa työskenteli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa 18 henkilöä. Heidän lisäksi vuoden aikana oli eripituisissa työsuhteissa täysi- tai osa-aikaisia henkilöitä. Vuoden lopussa yhteensä 26 henkilöä oli Tietoarkistossa määräaikaissä tai toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa. Luvussa ovat mukana osa-aikaiset työntekijät, kuten tutkimusapulaiset. Vuonna 2025 Tietoarkisto palkkasi projektiasistentin ja kolme tutkimusapulaista. Lisäksi syyskaudella aloitti uusi siviilipalvelusvelvollinen soveltuvassa tietoteknisessä tehtävässä.

Uutena yhteistyömuotona toteutettiin pitkään suunniteltu työkierto, jossa Suomen ympäristökeskuksen (Syke) datanhallinnan asiantuntija perehtyi vajaan puolen vuoden ajan datankäsittelyyn. Kierron tavoitteena oli oppia erityisesti laadullisen aineiston prosessoinnista ja edistää Syken aineistojen saamista Tietoarkistoon. Asiantuntija työskenteli viisikymmentäprosenttisesti Tietoarkistossa ja palkkakuluista vastasi Syke.

Tietoarkistoon palkatuilla on tyypillisesti yhteiskuntatieteellinen tai tietotekninen koulutustausta ja työkokemus. Varsinaiseen tietöarkistotyöhön pätevöidytään rekrytoinnin jälkeen kollegojen ohjauksessa ja sisäisissä koulutuksissa.

Tietöarkiston henkilöstölle suuri muutos oli muutto yliopiston Virta-rakennuksesta Linnassa. Linnassa Tietöarkisto on lähellä kahta keskeistä yhteistyötahoansa, sillä yhteiskuntatieteiden tiedekunta ja kirjasto sijaitsevat samassa rakennuksessa. Maaliskuinen muutto liittyy yliopiston kampuskehityshankkeeseen, jossa tilojen käyttöä tehostetaan kaikilla kampuksilla.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Tietöarkiston yhtenä strategisena tavoitteena on henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen. Tietöarkisto hyödyntää Tampereen yliopiston tarjoamia henkilöstökoulutuksia sekä kansallisia ja kansainvälisiä koulutuksia aktiivisesti. Koulutuksia tarjotaan kansainvälisesti muun muassa CESSDAn piirissä ja osana FIDELIS-hanketta. Tietöarkiston säännölliset omat kehittämisspäivät pyrkivät vastaamaan hybridityön haasteisiin ja vahvistamaan yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia.

Tekoälyn tuomiin muutospaineisiin Tietöarkisto vastasi muun muassa käynnistämällä koko henkilöstön koulutusohjelman. Ohjelma on osa AIMS-hanketta ja siinä etsitään kuhunkin tehtävään kohdennettuja koulutuksia kaikille yhteisten kurssien lisäksi.

Kaikki Tietöarkiston henkilöstön jäsenet ovat vuonna 2025 osallistuneet oman työnkuvansa kannalta soveltuviin koulutuksiin. Tietöarkistolaiset osallistuivat vuonna 2025 yhteensä seitsemääkymmeneen eri koulutukseen, joista moniin osallistui useita henkilöstön jäseniä.

Tietöarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta

Tietöarkistolla on valtakunnallisen tehtävän hoitamiseksi tukenaan neuvottelukunta. Valtakunnallinen neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Lisäksi neuvottelukunnan pienryhmä valmisti Tietöarkiston strategian päivitystä. Neuvottelukunnassa on edustajia Suomen eri yliopistoista, tutkimuslaitoksista ja muista Tietöarkiston yhteistyöorganisaatioista. Puheenjohtaja on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtori.

Kokoonpano toimikaudelle 1.1.2024–31.12.2027.

Varsinainen jäsen (varajäsen)

Tampereen yliopisto:

professori, vararehtori Tapio Visakorpi (puheenjohtaja)
(tutkimusjohtaja Noora Ellonen)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos:

kehittämispäällikkö Marjut Vuorinen (varapuheenjohtaja)
(tutkimusprofessori Pasi Moisio)

Suomen Akatemia:

johtava tiedeasiantuntija Päivi Messo
(tiedeasiantuntija Suvi Kansikas, 30.6.2025 asti, sitten avoinna)

Kansalliskirjasto:

yksikönpäällikkö, tutkimus ja innovaatiot Ilkka Jokipii
(tutkija, tutkimus ja innovaatiot Lauri Leinonen)

Tilastokeskus:

yliaktuaari, tiedonkeruupalvelut Marko Ylitalo
(erikoissuunnittelija, tutkijapalvelut Marianne Johnson)

CSC — Tieteen tietotekniikan keskus:

johtaja Kimmo Koivunen
(kehityspäällikkö Jessica Parland-von Essen)

Kansalliskirjasto:

palvelujohtaja Johanna Lilja
(kehittämispäällikkö Mikko Lappalainen)

Helsingin yliopisto:

yliopistonlehtori Maria Valaste
(vanhempi yliopistonlehtori Kimmo Vehkalahti)

Itä-Suomen yliopisto:

yliopistonlehtori Antti Kouvo
(tutkimusjohtaja Petri Kahila)

Jyväskylän yliopisto:

informaatikko Juuso Marttila
(yliopistonlehtori Timo Anttila)

Turun yliopisto:

yliopistonlehtori Tiina Lintunen
(yliopistonlehtori Kati Renwall)

Åbo Akademi:

tutkimusjohtaja Lauri Rapeli
(projektitutkija Isak Vento)

Tampereen yliopiston kirjasto:

palvelupäällikkö Turkka Näppilä
(erityisasiantuntija Katja Fält)

Tampereen ylioppilaskunta:

opiskelija Mikko Jaskari
(opiskelija Onni Härkönen)

Tietoarkiston henkilökunnan julkaisuja ja esityksiä

Julkaisuja muissa kuin Tietoarkiston omissa julkaisuissa

Bornatici, C., Jernung, A., Alaterä, T. J., Tveit Sandberg, L., Strand, K., Štebe, J., & Trtíková, I. (2025). CESSDA Recommendations on Data Citation: Practical Recommendations for Key Stakeholders. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15043854>

Bornatici, C., Jernung, A., Karim, F., Kondyli, D., Laaksonen, H., & Tveit Sandberg, L. (2025). Data Citation Practices among CESSDA Service Providers: Monitoring Report 2024-2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17464099>

Conzett, P., Duvaud, S., Jouneau, T., Kallio, J., Klemetsen, T., Recker, J., Straňák, P., Tujunen, S., Kleemola, M., & Kaartinen, H. (2025). Digital repository capabilities and characteristics mapping report. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17471910>

Conzett, P., Duvaud, S., Jouneau, T., Kallio, J., Klemetsen, T., Recker, J., Straňák, P., Tujunen, S., Kleemola, M., & Kaartinen, H. (2025). FIDELIS – MS13 Landscape analysis ready. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17472394>

Fuchs, S., Immonen, P. O., Karhapää, A., Keckman-Koivuniemi, H., Lindholm, T., Kanerva, P., & Rauste, P. (2025). How to choose a service for data sharing and publishing? -training material. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14777037>

L'Hours, H., Kleemola, M., Parkes, O., & Verburg, M. (2025). FAIRly Specialist: Generic vs Disciplinary implications for FAIR-enabling Repositories. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15595526>

L'Hours, H., Kleemola, M., Parkes, O., Recker, J., Duvaud, S., van Horik, R., Alaterä, T. J., Liberante, F., Conzett, P., Kaartinen, H., Bäckman, S., & Esteves, E. (2025). FIDELIS TTRAMatrix v01.00 Introduction and Overview. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17144159>

L'Hours, H., Kleemola, M., Parkes, O., Recker, J., Duvaud, S., van Horik, R., Alaterä, T. J., Liberante, F., Conzett, P., Kaartinen, H., Bäckman, S., & Esteves, E. (2025). FIDELIS TTRAMatrix Design Statement (v01.00). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17144178>

L'Hours, H., Kleemola, M., Parkes, O., Recker, J., Duvaud, S., van Horik, R., Alaterä, T. J., Liberante, F., Conzett, P., Kaartinen, H., Bäckman, S., & Esteves, E. (2025). FIDELIS TTRAMatrix v01.00 Guide (v01.00). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17144141>

L'Hours, H., Kleemola, M., Parkes, O., Recker, J., Duvaud, S., van Horik, R., Alaterä, T. J., Liberante, F., Conzett, P., Kaartinen, H., Bäckman, S., & Esteves, E. (2025). FIDELIS TTRAMatrix v01.00 Template. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17144259>

Jouneau, T., Verburg, M., Horton, L., van Geest, G., Tujunen, S., Kallio, J., Paulsen, T., Duvaud, S., Recker, J., Holthe-Tveit, Å. J., Thorpe, D. E., Conzett, P., Kleemola, M., Kalaitzi, V., Huber, R., Jonquet, C., Aguilar, F., Forshaug, A. K., Alaterä, T. J., & Esteves, E. (2025). FIDELIS landscape survey analysis (1.0). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15744996>

Kaartinen, H., Alaterä, T. J., Bloemen, D., Cortea, I. M., Dražić, M., Glavica, M., Guillou, E., Hansen, J. S., Holmstrand, K. F., Kurta, A., Pawlik, M., Ricceri, R., Sans, D., Termansen, K. C., & Zhang, F. (2025). Strengthening Repository Practices: Experiences and Outcomes from the FIDELIS TTRAM workshops. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17949199>

Kakaletis, G., Tziotziou, D., Shepherdson, J., Moilanen, K., Dragomir, O., Charcos-Llorens, M., Windhouwer, M., Duyme, R., Priddy, M., Steinhoff, W., & Stavropoulos, T. (2025). OSTrails D2.2 OSTrails Software and Services V1. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15689482>

Kleemola, M. & Wong, M. W. (2025). The battle for trust: Advancing the social science data ecosystem. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15125538>

Kleemola, M., Kaartinen, H., Bäckman, S., Conzett, P., Duvaud, S., Parkes, O., L'Hours, H., Liberante, F., Quaglia, F., Tosatto, S., Verburg, M., Alaterä, T. J., van Horik, R., & Straňák, P. (2025). D5.1 - Harmonised Matrix of Repository Functions, Activities & Characteristics. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17973113>

Kleemola, M., L'Hours, H., Parkes, O., Recker, J., Duvaud, S., van Horik, R., Alaterä, T. J., Liberante, F., Conzett, P., Kaartinen, H., Bäckman, S., Lammert, A., & Verburg, M. (2025). FIDELIS MS12 First version of TTRAM. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17157958>

Manola, N., Papadopoulou, E., Kontopidi, M., Grypari, I., Spichtinger, D., Kakaletis, G., Tziotziou, D., Miksa, T., Tabima Romero, A., Kovacevic, F., Suchanek, M., Martinkova, J., Hnatkova, E., Jirka, J., Palma, R., Hoffman, A., Waegemaekers, E., Vuckovac, O., Schmitz, D., Moilanen, K., ... Hienola, A. (2025). OSTrails D4.2 Horizon Europe Report. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16753140>

Maraqa, T., Jakobsen, M., Kleemola, M., Verburg, M., Pittonet Gaiarin, S., & Sintonen, S. (2025). D1.2 - FIDELIS Data Management Plan. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15637767>

Sansone, S.-A., Lister, A., Wilkinson, M., Garijo, D., Duyme, R., Cecconi, B., Medves, M., Rey Mazon, M., Moilanen, K., Manola, N., Manghi, P., Shepherdson, J., Miksa, T., Tabima, A., Dragomir, O., & Hugo, W. (2025). OSTrails D3.4 Disciplinary and Thematic Community-based Evaluation Extensions for Compliance Assessment V1. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16752139>

Ševkušić, M., Bassili, A., Egyed-Gergely, J., Horváth, A., Jahn, D., Jouneau, T., Liseron-Monfils, M., Meiszterics, E., Morkevičius, V., Oskaln, K. & Alaterä, T.J. (contributor), Recker, J (contributor), Verburg, M. (contributor). (2025). Explorer and Pathfinder Tracks for CoreTrustSeal: Assessing the essential characteristics of a Trustworthy Digital Repository. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17949562>

Suchanek, M., Martinkova, J., Shepherdson, J., Miksa, T., Jirka, J., Knaisl, V., Moilanen, K., Sansone, S.-A., & Stavropoulos, T. (2025). OSTrails D2.5: OSTrails Commons Specifications. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14795059>

Tabima, A., Karnbach, G., Lai, S., Kovacevic, F., Shepherdson, J., Wilkinson, M., Garijo, D., Alarcon, P., Lister, A., Sansone, S.-A., Thurston, M., Suchanek, M., Martinkova, J., Duyme, R., Cecconi, B., Broeder, D., Moilanen, K., Jirka, J., Knaisl, V., ... Stavropoulos, T. (2025). OSTrails D1.4: OSTrails Interoperability Reference Architecture V1. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14795000>

Verburg, M., Davidson, J., Horton, L., Alaterä, T. J., Kaartinen, H., Elbers, W., Fischer, N., Kalaitzi, V., van Geest, G., Mathieu, G., Lozano, H., Thorpe, D. E., & Radonjic, A. (2025). D8.1 - Implementation report on support for "early adopters" and training interventions. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17986458>

Wolff-Boenisch, B., Laaksonen, H. & et al. (2025). CESSDA Annual Report 2024. https://www.cessda.eu/CESSDA-Documents/Annual-reports/CESSDA%2520Annual%2520Report%25202024_UPD.pdf

Tutkimusaineisto

Conzett, P., Duvaud, S., Jouneau, T., Kallio, J., Klemetsen, T., Recker, J., Straňák, P., & Tujunen, S. (2025). Digital repository capabilities and characteristics mapping spreadsheet. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17471457>

Ohjelmakoodi

Tuominen, M. (Creator), Morris, M. (Contributor), Vodopijevic, A. (Contributor) (1.12.2025). CESSDA Data Catalogue SKG-IF API. [10.5281/zenodo.17572657](https://doi.org/10.5281/zenodo.17572657)

Tietöarkiston henkilökunnan esityksiä 2025

Kansainväliset

Alaterä, T. J. (4.11.2025). Presentation "Managing Research Data at FSD" in Domain-specific Approaches to Identification, Selection, Appraisal and Preservation. EOSC-Symposium, Brussels, Belgium. https://indico.cern.ch/event/1543880/contributions/6745224/attachments/3167301/5629419/20251104_ALATERA_Long-term_data_retention_EOSC-Symposium2025.pdf

Alaterä, T. J., Bornatici, C., Jernung, A., Karim, F., Kondyli, D., Laaksonen, H., Trtíková, I., & Tveit Sandberg, L. (2025). How to Engage the Community in Citing Data? CESSDA Data Citation Guide. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15643337>

Alaterä, T. J., Bornatici, C., Jernung, A., Tveit Sandberg, L., Laaksonen, H., & Trtíková, I. (2025). Do the right thing. Enhancing Research Practices through Data Citation. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15658472>

Alaterä, T. J., Päiväranta, J., Tujunen, S. & Kallio, J. (4.3.2025). Qualitative data archiving at the Finnish Social Science Data Archive. SSJDA:n vierailu. Tampere, Tietöarkisto.

Alaterä, T. J., Verburg, M. & Recker, J. (2025). CoreTrustSeal support: Explorer track & Pathfinder track (koulutus). FIDELIS. Online.

Bornatici, C., Karim, F., & Alaterä, T. J. (2025, October 14). Fostering a Culture of Data Citation for High-Quality Research. PUBMET 2025: The 12th Conference on Scholarly Communication in the Context of Open Science, Zagreb, Croatia. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17346846>

Henriksson, T., Maunu, A., Heinonen, M., Moilanen, K. & Kuula-Luumi, A. (16.10.2025). FSD's Current AI Related Activities. CESSDA AI Task Force webinar. Online.

L'Hours, H., Kleemola, M., Parkes, O., & Verburg, M. (2025). FAIRly Specialist - Generic vs Disciplinary implications for FAIR-enabling Repositories. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15630102>

L'Hours, H., Parkes, O., Recker, J., Kleemola, M., & Rouchon, O. (2025, February 19). Caring Types: How Levels of Retention, Curation and Preservation Drive Transparent Repository Metadata. 19th International Digital Curation Conference (IDCC25), The Hague, Netherlands. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14982869>

L'Hours, H., Kleemola, M., Kaartinen, H. & Alaterä, T. J. (2025) Enhancing Repository Transparency and Trustworthiness with TTRAM (koulutus). FIDELIS. Online.

Johnson, J., Kleemola, M., & Wackerow, J. (2025, June 4). Building a community around DDI: The European DDI Users Conference. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15656544>

Keckman-Koivuniemi, H., & Heinonen, M. (2025, June 5). FSD Data in Reuse. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15731135>

Kleemola, M., & L'Hours, H. (2025, October 27). FIDELIS Transparent Trustworthy Repository Attributes Matrix (TTRAM) 1.00. Online. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17455823>

Kleemola, M., Alaterä, T. J., & Verburg, M. (2025, June 4). FIDELIS: Uniting the European digital data repository community beyond finite project efforts. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15642284>

Kleemola, M., Sebők, M., & Vajda, R. (2025). The ONTOLISST project and its preliminary results on using NLP for automated topic assignment. Intelligence artificielle et métadonnées en SHS. Online. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16794477>

Kleemola, M. & Verburg, M. (24.3.2025). FIDELIS Project. CESSDA Trust & Landscape Open Hour. Online.

Kleemola, M. (10.2.2025). The OSCARS funded ONTOLISST project and its preliminary results on using NLP for automated topic assignment. #LoveData25: AI and social sciences data. Online.

Kleemola, M. (13.5.2025). Benefits of provisional membership. Pillar 3. FIDELIS Network Introductory Webinar. Online. <https://www.youtube.com/watch?v=eKAXJHnwtwo>

Kleemola, M. (15.4.2025). Digital preservation & Trustworthy Digital Repositories, an introduction to the EOSC EDEN & FIDELIS projects. RESIN InfoShare. Online.

Kleemola, M. (17.6.2025). FIDELIS. Introduction of the TTRAM Matrix. Online. <https://www.youtube.com/watch?v=mVcA35LkL-s>

Kleemola, M. (20.5.2025). Trust and Landscape WG. CESSDA SPF - 24th Service Providers Forum. The Hague. The Netherlands.

Kleemola, M. (27.10.2025). TTRAM 1.00 Is Open for Feedback. FIDELIS Open Feedback Session. Online.

Kleemola, M. (28.10.2025). TTRAM 1.00. 3rd TDR Network Meeting. Online.

Kleemola, M. (4.4.2025). Introduction of the TTRAM matrix. Online.

Maunu, A. & Moilanen, K. (2025). Plans for study-level metadata production at FSD. IASSIST 2025, Bristol, UK. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15728823>

Maunu, A. & Henriksson, T. (16.10.2025). FSD's Current AI-Related Activities. CESSDA AI Task Force Webinar. Online.

Moilanen, K. & Tuominen, M. (12.5.2025). Introduction to RDA SKG-IF data model and API plans. OSTrails in Finland Webinar. Online.

Tuominen, M., Moilanen, K., Vodopivec, A., & Shepherdson, J. (2025, December 2). DDI and Scientific Knowledge Graphs Interoperability Framework - CESSDA's Plans and work so far in the OSTrails Project. EDDI2025: The 17th Annual European DDI User Conference (EDDI2025), Budapest, Hungary. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17748916>

Tuominen, M. (4.3.2025). WP12 Enhancing Findability. COORDINATE Project Final Meeting. Zagreb, Croatia.

Kotimaiset

Alaterä, Tuomas J. (16.9.2025). Ihmistieteiden tutkimuksen sähköiset formaatit – kuratointi, arkistointi ja jatkokäyttö. Teemapäivä sähköisen arkistoinnin formaateista, Helsinki.

Alaterä, T. J. (3.3.2025). Finnish Social Sciences Data Archive. Data Management Training Development Project. Tampere University. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15000290>

Alaterä, Tuomas J. & Keckman-Koivuniemi, Hannele (26.8.2025). Tietoarkiston toiminta ja kuvailukäytänteet. Kansallisarkisto, Tampere.

Alaterä, Tuomas J. (4.9.2025). Viitearkkitehtuurista tienviittoja tulevaisuuteen – Miten tästä eteenpäin? Paneeli. Digime2025-seminaari: Verkostot kulttuuriperinnön voimavarana, Helsinki.

Hakkola, Emilia & Kuula-Luumi, Arja (17.12.2025). Anonymisointikoulutus. Online. Lapin yliopisto, Lapin AMK.

- Hakkola, Emilia & Kuula-Luumi, Arja (19.12.2025). Anonymisointikoulutus. Online. Vaasan yliopisto, VAMK, NOVA.
- Hakkola, Emilia (7.10.2025). Suomalaiset ja työ 2000-luvulla. Tietoarkisto-seminaari 2025: ISSP Suomessa 25 vuotta. Tampereen yliopisto.
- Heinonen, Matti (23.10.2025). Aineistojen yhteentoimivuus. JyU:n vierailu, Tietoarkisto, Tampere.
- Kallio, Joel & Tujunen, Sanni (20.5.2025). Data processing and Aila Data Service. SUD, Tampere University.
- Kallio, Joel & Tujunen, Sanni (28.10.2025). FSD Services for students. SUD, Tampere University.
- Keckman-Koivuniemi, Hannele (21.8.2025). Tietoarkisto: kuka sitä tutkimusdataa käyttää ja mihin? Tutkimuspalvelupäivät 2025, Tampere. https://events.tuni.fi/app/uploads/sites/1313/2025/08/rsd2025_6_kestavajaavointiede_rh216_20250821_fsd_keckman_koivuniemi.pdf
- Kuula-Luumi, Arja (11.11.2025) Data Management and Archiving. Tutkijakoulutus. Tampere University.
- Kuula-Luumi, Arja (11.11.2025) Tietoarkiston palveluiden esittely HAMK-tutkijoille. Online. HAMK.
- Kuula-Luumi, Arja (11.6.2025). Tietoarkiston palvelut. Online. LUT-yliopisto.
- Kuula-Luumi, Arja (13.1.2025). Using archived data for methodological exercises and research. Qualitative Analysis Methods, Tampere University.
- Kuula-Luumi, Arja (20.11.2025) Anonymisoinnista. Avoin tiede – riskien ja ihanteiden välissä. Online. Suomen tieteellinen kirjasto-seura STKS.
- Kuula-Luumi, Arja (28.5.2025). Tietoarkiston esittely Tampereen kaupunginarkistolle. Tampere.
- Laaksonen, Helena (27.2.2025). Trusted Research Data Services for SSH Community – FSD and CESSDA ERIC. ESFRI SSH-alojen strateginen työryhmä. Suomen Akatemia, Helsinki.
- Laaksonen, Helena (7.10.2025). Avauspuheenvuoro. Tietoarkisto-seminaari 2025: ISSP Suomessa 25 vuotta. Tampereen yliopisto.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Kalevantie 5, 6. krs Tampere
Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto FSD
33014 Tampereen yliopisto
Sähköposti: fsd@tuni.fi
Internet: www.fsd.tuni.fi